

KURJER LITEWSKI

WYDAWNICTWA ROK VIII.

Wychodzi codziennie rano, oprócz dni poświęconych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA plac Katedralny № 4.

Adres telegraficzny: Wilno Kurjer. — Skrzynka pocztowa № 96.

Telefon № 129, telefon drukarni № 685.

Administracja otwarta od godz. 10—4 po poł. W niedziele od 12—1 p. p.

Redaktorzy przyjmują od godz. 1—2 po połud.

WARUNKI PRENUMERATY

	Rocznie	Półrocz.	Kwartal.	Miesięcz.
W WILNIE	8—	4—	2—	—70
Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ	10—	5—	2,50	—84
ZAGRANICĄ	16—	8—	4—	1,50

Zmiana adresu 20 kop. — Za odnośnienie do domu 10 kop. miesięcznie.
Listów nieterminowych lub niedostatecznie opłaconych „Kurjer” nie przyjmuje.
Rękopisy — nie zastrzeżonych od zwrotu — nie przechowuje.

CENY OGŁOSZEŃ:

Madełtano za wiersz polityowy w tekście, lub jego miejsce 1 rb.
Ogłoszenia na 1-aj stronie za wiersz polityowy lub jego miejsce 60 kop.
Ogłoszenia na 1-aj str. o polityce, państwie, za wiersz pol. lub jego miejsce 1 rb.
Reklamy za wiersz polityowy lub jego miejsce 40 kop.
Nekrologi za wiersz polityki lub jego miejsce na 1-aj str. 50 k., po tekście 30 k.
Z życia towarzyskiego. Zawiadomienia do 10 wierszy — 5 rb.
Ogłoszenia z wyjątkiem miejscowa za wiersz polityki lub jego miejsce 18 kop.
Dobre ogłoszenia za każdy wiersz 4 kop., najmniejsze 40 kop.
Pełny i praw. 3-krotnie ogłoszenie 20 wierszy 1 rb.
Ogłoszenia w niedzielnych Numerach o 25% drożej.
Dołączenie prospektów do „Kurjera” 7 rb. od tyśiącia, oprócz opłaty pocztowej.

Ogłoszenia „Kurjer” drukuje tylko w języku polskim. — Ogłoszenia przyjmuje się w Administracji „Kurjera Lit.” do godz. 4 p. p. Od 4—6 p. p. w Biurze Ogłoszeń L. i E. Metz i S-ka, Wielka 33, telefon № 888. Po godz. 6-jej nekrologi i inne niecierpiące zwłoki za wiadomienia, w drukarni Józefa Zawadzkiego, Suworowska № 3.

Numer pojedynczy 5 kop.

Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować: Do Redakcji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie. — Ogłoszenia, oferty i listy w sprawach prenumeraty prosimy adresować: Do Administracji „Kurjera Litewskiego” w Wilnie.

Numer pojedynczy 5 kop.

Zarząd Wileńskiego Banku Ziemskiego

niniejszem podaje do wiadomości publicznej, że wskutek umowy zawartej z Zarządem Banku Rosyjsko-Azjatyckiego wszystkie oddziały tegoż od dnia 1. sierpnia st. st. bieżącego roku będą opłacały w odpowiednich terminach kupony od akcji i listów zastawnych oraz wylosowane listy zastawne

Wileńskiego Banku Ziemskiego, jako też przyjmować na rachunek tego banku od jego klientów wszelkie wpłaty bez potrącania jakichkolwiek kosztów.

Zarząd Banku Rosyjsko-Azjatyckiego

W PETERSBURGU, niniejszem podaje do wiadomości publicznej, że wskutek umowy zawartej z Zarządem Wileńskiego Banku Ziemskiego od dnia 1-go sierpnia st. st. bieżącego roku wszystkie oddziały Banku Rosyjsko-Azjatyckiego będą opłacały w odpowiednich terminach kupony od akcji i listów zastawnych oraz wylosowane listy zastawne

Wileńskiego Banku Ziemskiego i przyjmować na rachunek tegoż banku od jego klientów wszelkie wpłaty bez potrącania jakichkolwiek kosztów.

TEATR POLSKI pod dyr. Br. Oranowskiego. (W ogrodzie po-Bernardyńskim).
Dziś, w środę, odbędą się dwa przedstawienia:
O godz. 2 po poł. (ceny do pol. zniż.) „GEJSZA”
O godz. 8 wiecz. po cenach zniż. „Czarodziej z nad Nilu”
operetka w 3 akt. Sydney Jonesa. operetka w 3 akt. W. Herberta.
Jutro na benefit p. Szuczki „Wesoła wdówka”, operet. w 3 akt. Lehara.

KINEMATOGRAF D. 15, 16 i 17 sierpnia 1912.
Journal Pathé (kronika).
BRONISŁAWA NAJWIĘZSZY PRZEGLĄD UCIESZNYCH
w Sali „LUTNIA”, просп. Ś-to Jerski № 8, telef. 1161.
(z natury).

TYTANIC czyli W obliczu śmierci dram. w 3 częściach.
Żartuj kochając, lecz nie żartuj nie kochając (komedia).
Początek o godz. 5-jej.

OGRÓD BOTANICZNY dyr. I. A. SZUMANA. Telefon № 364.
DZISIAJ
Ekwilibryści **Fredanos**. — Ulubieniec publiczności **Marszałow**. — Międzynarodowy zespół artyst. **A. Herman**. — **Bioskop**, ostatnie nowości.
Początek zabawy o godz. 6-jej pp. — Na werandzie od godz. 2-jej pp. **OBIADY**.

Teatr Familijny **R. Sztremera**, ul. Wielka 74.
Wszelkiewiatwa sensacyj. Wypadki ostatnich czasów! „Titanik” Okropność zatonięcia okrętu „Titanika” w drodze z Londynu do Ameryki, w 3 cz. Słomiany wdowiec, wspan. komedia. Wiadomości bieżące, kron. Wydzierżawianie obrazów na Kraj Północno-Zachodni. Urządzanie przedstawień kinematograficznych w klubach, szkołach i na wieczorach prywatnych podług umowy.

Moskiewski Cyrk stołeczny Rudolfa Trutzi, pierwszy raz w Wilnie na 20 przedstaw.
W środę 15 sierpnia 1912 roku
z powodu otwarcia cyrku odbędą się pierwsze galowe przedstawienie przy współudziale całej trupy artystów i artystek najrozmańszych, bawiących w Wilnie po raz pierwszy. Występ Dyrektora cyrku Rudolfa Trutzi z jego oryginalnie wyrosowanemi programami. Ballet-divertissement w wykonaniu corps-de-ballet'u i solistki. Szczęśliwy w programach. Orkiestra grywa od godz. 8 1/2, początek przedstawienia o godz. 9 wiecz. Kasa otwarta od 11 do 2-jej w południe i od 5 do końca przedstawienia. Anons: Jutro w czwartek 16 sierpnia drugie wspaniałe przedstawienie. 53624

Potrzebne od 29 września
MIESZKANIE,
złożone z 6-ciu pokoi ze wszelkimi wygodami, przy Prospekcie Ś-to Jerskim (do Łukiszek), Nadbrzeżnej, Botanicznej, Siemionowskiej. Szczegółowe oferty wraz z podaniem ceny należy składać w administracji „Kurjera Litewskiego” pod „Mieszkanie 6 pokoi”.

W niedzielę, 19 sierpnia, na korzyść Towarzystwa „Miszmeres-Chojlim”
odbędzie się w Ogródku Botanicznym, począwszy od godz. 4-jej popołudn., wspaniała zabawa z loterią-allegri.
Rozegrana będzie moc przedmiotów wartościowych, a także miody i ładny koń. 53321

OGŁOSZENIE
W dniu 15 (28) września w Wilnie rozpoczyna się bezpłatne dziewięciomiesięczne kursa przygotowawcze na stopień zapasowej siostry miłośniczki Czerwonego Krzyża w czasie wojennym. O szczegółach można się dowiedzieć: Antokol, ul. Sióstr Miłosierdzia № 12. — Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia. 46101

LEKARZ-DENTYSTA W. Staniszwoska, Miłek gub., Zacharowska № 49. wróciła i przyjmuje chorych w zwykłych godzinach. 53862

D-r Wł. ŁOWMIAŃSKI powrócił z zagranicy. Spec. choroby gardła, nosa i ucha. Godz. przyj.: 11—11 1/2—6 Preobrażenska d. № 7 m. 4. 51567

PILOGARPJA dra Roberta. Jedyny środek do pitegnowania włosów. — Usuwa łupież i powstrzymuje wypadanie włosów. Uznaną przez Francuskie Towarzystwo Lekarskie. Jest do sprzedania w skł. apt. Gruźewskiego i Andrzeja-kowicza. 48296

Program minimalny.

Najważniejszem może w jakiejkolwiek robocie politycznej jest możność zdania sobie jaknajdokładniejszej sprawy z warunków, wśród jakich ta robota prowadzona być musi, jak również z wyników, które na razie dać może. Jedno i drugie ustrzeże nas od fałszywych pomysłów, od zawodów. Tych w polityce kół petersburskich w Petersburgu było, w pierwszych latach przynajmniej, dość dużo. Przedstawiciele nasi znajdowali się w położeniu owego dowódcy baterji, który strzelając z początku na oko, jakiś czas nie może „ustalić dystansu”. Dopiero gdy mu go się raz schwycić udało — strzały dział przestają się marnować, przestają niedonośić lub przenosić, nie sięgając celu. Obecne Kółko polskie, to o które w tej chwili właśnie tyle sporów, będzie miało ułatwioną już pracę. Prochów nie potrzebują psuć bez korzyści. Dystans określili się nareszcie. Zbyt wysoko celować i zbyt daleko mierzyć nie ma najmniejszej racji. Co można osiągnąć, na co można rachować, czego spodziewać się wolno od wysiłków swych w tej chwili — wiadomo mniej więcej. To jest wiadomo tym, co wogóle przywykli liczyć się z faktami, nie żyć w abstrakcjach, lub przywidzeniach jedynie. Świadomość w tym kierunku znakomicie pogłębia, moim zdaniem, rozmowa pośła Żukowskiego z „jednym z naczelnych kierowników rosyjskiej polityki państwowej”, przedstawiająca dokument polityczny wartości pierwszorzędnej. Jest to materiał do rozważań... Wiarogodność jego nie podlega najmniejszej wątpliwości. Kto sobie przypomina wywiady, ogłoszone wnet po zmianie prezesa gabinetu, w „Temps”, a zaś potem w „Russk. Słowie” — ten przedewszystkiem przyznać musi, że pomiędzy zasadami ogólnymi, wypowiedzianymi wówczas, a poglądem, specjalnie spraw polskich dotyczącym, do jakiego przyznaje się „jeden z naczelnych kierowników polityki państwowej” — obecnie, zachodzi, rzekłbym zgodność wewnętrzną. Tam nie było zbyt daleko idących obietnic i tu ich niema także. To trzeba przyznać. Ale tam była chęć widoczna zepchnięcia polityki wewnętrznej z martwego punktu, na jakim zatrzymał ją nacjonalizm — i tu ta sama intencja jest widoczna. „Jeden z kierowników polityki państwowej”, oczywiście ten sam wówczas i dziś, staje przed nami jako człowiek dobrej woli, jako działacz niesłychanie ostrożny, niezmiernie powściągliwy, ale pragnący bądź co bądź coś zmienić na lepsze, zainaugurować nowy okres w dążnościach państwowych: okres harmonizowania interesów, nie przeciwstawiania ich sobie, okres polityki twórczej nie niszczącej i niwelującej wyłącznie. W tych swoich dążeniach jednak liczyć się musi niesłychanie z okolicznościami, nawet minimum liberalizmu w praktyce utrudniającymi bieżące. Liczyć się musi z prądami w dole i u góry. I że się z nimi liczy, trudno mu się dziwić. Nec Hercules contra plures... Gdyby uczynił niecierpliwą gest, gdyby odszedł — byłoby tylko gorzej... O

pism. i z parlamentarnej trybuny wielkie tylko i „ratujące honor narodowy” hasła?!

„Honor narodowy” przez śmiałe zajrzenie w twarz rzeczywistości poszkodowany być nie może. Rzeczywistość ta zaś jest taka, iż w chwili obecnej, przy dzisiejszym układzie stosunków „program polski” zaadaptowany poniekąd przez „jednego z kierowników rosyjskich” i akceptowany w zasadzie, jakiegoś to widzieli z oświadczeń wybitniejszych dumskich działaczy, przez wszystkie grupy umiarkowane Rosji — jest w samej rzeczy tym programem, na którego realizację bez złudzeń liczyć nam wolno... Dużo więcej nie uzyskamy teraz. O więcej się targować, oczywiście, możemy, ale z tem trzeba być ostrożnym. By w targu nie przesadzić, by prób pierwszych, znamionujących zwrot pewien, tym którzy odważają się na nie, nie utrudnić. To wymaga wielkiego taktu i niesłychanej miary. Ale o miarę to już łatwiej, gdy właśnie poznaliśmy „dystans polityczny” możliwy do osiągnięcia. Złi strzelcy i mając go będą pudłować. Ale wybieżny dobrych, a przedewszystkiem nie gorzkujących się bez racji. Niech robotę swą prowadzą w spokoju. Niech próbują powiększyć tę sumę politycznego zaufania, jaką ma dla nas lepsza część Rosji obecnej, niech czynią to z godnością, lecz jednak stale — a wówczas pragnie wierzyć, iż mimo, że „jeden z kierowników polityki rosyjskiej” całego rządu nie stanowi, to co w swym „kursie” w stosunku do spraw polskich za wykonane i możliwe do przeprowadzenia uważa — wykonaniem i przeprowadzeniem w najbliższej przyszłości zostanie też istotnie. Będziemy umieli się i my przystosować do okoliczności choć trochę... Samorząd miejski, ziemstwa i pewne ustępstwa w szkolnictwie — to zapewne w porównaniu z tem czego nam brak na każdym kroku niewiele... I za tę cenę „wyrzekając się” niczego nie należy. Lecz nie wyrzekając się niczego, trzeba umieć na niewielkim narazie poprzestać i starać się już własną mocą w to niewielkie, niedostateczne, zawarte w program „minimalny” włączyć maximum treści i wyciągnąć z tego maximum pożytku.

W.B.—ski.

W Chinach.

Przewrót w państwie Niebieskiem, poparty przez opinie europejską z nadzieją, że nastąpi odrodzenie Chin, nie spełnił dotychczas przewidywań, jakie z nim łączono. Wprawdzie przesądem byłoby oczekiwanie, aby po kilku miesiącach rządów rewolucyjnych wszystkie przyszło do zapowiedzianej normy, niemniej widać, że pierwsze wstrząśnienie dawnego porządku, z natury rzeczy najsilniejsze, nie dało takiego rozpadu, aby stosunki szły dalej same ku wytkniętemu celowi. Stało się to, co zwykle można obserwować w gwałtownych przewrotach: negatywna część roboty została wykonana bez zarzutów, natomiast strona pozytywna natrafiała na przeszkody, wśród których na pierwszym miejscu znajduje się brak charakterów silnych i umysłów twórczych wśród grona, kierującego rewolucją. Rewolucja obaliła mianem od lat pięćdziesięciu państwowe znaczenie dynastji mandzurskiej, lecz nie umiała na to miejsce postawić nic nowego. Młode Chiny nie mają wpływu w szerszych kołach; władza ich spoczywa na kruchej podstawie. Male kliki polityczne, które owdlały zgromadzeniami prowincjonalnymi, to całe oparcie rządu rewolucyjnego, podczas, gdy błędy, jakie popełniał na terenie podatkowym, administracyjnym i skarbowym, odebrały mu zaufanie właścicieli ziemskich i kupców, wogóle całej pożytecznej klasy średniej, od której należy odrodzenie kraju. Nastroj ten

odczuwa np. wojsko, które, jak w Turcji, przeprowadziło rewolucję. Mamy sukces też odnośno próby zreformowania klasy urzędniczej, najważniejszej i dziś jeszcze w państwie Niebieskiem. Dziś, jak przed laty dwudziestu, problem pozostaje ten sam: jak stworzyć silne, nowe Chiny, przy pomocy klasy urzędniczej, która dowodzi każdym krokiem, że nie odrodziła się ani politycznie, ani intelektualnie.

W położeniu wewnętrznym najbardziej charakterystyczną jest postawa wojska. Za pomoc przy rewolucji trzeba było odszkodować je obojętnością lepszemu żołdowi i szybkimi awansami w korpusie oficerskim. Żadnego z tych warunków rząd rewolucyjny spełnić nie może, albowiem nie potrafił uzyskać środków finansowych, nie umiał wyjednać pożyczek dla państwa. Utworzył się tajny związek wojskowy, który grałby raczej ku Juanszjakajowi, lecz nie w charakterze jako prezydenta republiki; konspiracyjny oficerowie widzą w nim autorytet, uznawany przez znaczną część kraju, oraz zjawstwo stosunków i umiejętności rządzenia, której brak ludzkości, co go wymieśli na to stanowisko.

Stawisko Juanszjakaja stało się wskutek tego poparcia silniejsze, aczkolwiek te strony właściwszej rewolucjonistów zaczęły się kłócić, aby go obalić. Juanszjakaj musiał w czerwcu wydać odezwę do ludności i władz prowincjonalnych, broniąc się przed zarzutami, jakoby dążył do samowładztwa, jakoby chciał się stać „Napoleonem Chin”.

Zarządy mimo to nie ustaly. Według twierdzeń rewolucjonistów Juanszjakaj od samego początku prowadził politykę dwulicową i wiernym jej pozostał aż do dni ostatnich.

A więc, wystąpiwszy w chwili krytycznej w roli wybawcy dynastji, sam rodmuchał zarzewie powstania republikańskiego, pod różnymi pozorami udylał się od energicznych kroków wojennych przeciwko powstańcom, skończył zaś na tem, że otwartą groźbą zmusił cesarza wdować i cesarza do abdykacji. Po usunięciu dynastji i zrobieniu się prezydentem republiki, Juanszjakaj zaczął usuwać od władzy i wpływów wybitnych przywódców rewolucji, którzy mu dopomogli do wyniesienia się. Prezes ministrów Tanszaj zmuszony był w obawie o życie, uciec z Pekinu, Sunjatsen zaś, organizator i twórca rewolucji, musiał się usunąć do życia prywatnego, przyezem Juanszjakaj rozgłosił, że za to zrzeczenie się działalności politycznej chiński Cyncynatowski wziął od niego milion taelów. Dalszym etapem na drodze do zagarnięcia władzy dyktatorskiej ma być niedawne straconie dwóch generałów armji południowej.

Nie powstrzymał się też jakoby Juanszjakaj od zatargu z Izłą przedstawicieli narodowych. Izba ta, której większość stanowią delegaci z południowych Chin, opozycyjnie w stosunku do rządów Juanszjakaja, postanowiła oddać pod sąd samego prezydenta. Na to wszakże trzeba posiadać siłę, której Izba nie posiada, tak że zapewne zatarg skończy się jej rozpadzeniem.

Mimo to wszystko jak informuje korespondent „Timesa” Juanszjakaj jest jedną osobistością, na której można budować wogóle jakiekolwiek poglądy na najbliższą przyszłość Chin. Czy zamierza utworzyć własną dynastję — jak to twierdzą niektórzy rewolucjonisci — czy też chce być tylko prezydentem republiki, czy wreszcie podejmie w przyszłości restaurację mandzurską, zawsze z nim i tylko z nim liczyć się będzie trzeba. Z drugiej strony, Juanszjakaj musi mieć poparcie armji, jeżeli pragnie się utrzymać, poparcie zaś to zawisło od polepszenia żołdu i spełnienia przywilejów, których obojętnością przyciągnęła rewolucja wojsko do swego obozu. Na to znów trzeba pieniędzy, tych zaś Juansz-

wskutek nowego podziału okręgów. wy-

zjazd w Zabrze. W niedzielę d. 5

Z Rosji.

Popioch w teatrze. W Petersburgu

Cerkiewne towarzystwa trze-

Sprawa saperów. Przy drzwiach

We flocie czarnomorskiej. Wi-

Wielki wezyr i minister spraw

Zamęt na Bałkanach.

Wielki wezyr i minister spraw

Wypadki seniekie przekonają

Budapeszt. Gazety opozycyjne

Gazety zagraniczne, pisząc o

ków, zwłaszcza po zajęciu przez tych

Wtajemniczeni w sprawie bul-

Sofijski „Dnewnik“, na pierwszą

Zwycięstwo portugalczyków.

Zamęt na Bałkanach.

Wielki wezyr i minister spraw

(Doniesienia telegraficzne).

(T. A. P.)

Konstantynopol. Rząd turecki

Białogród. „Samoprawa“ z po-

Białogród. W poniedziałek

Budapeszt. Gazety opozycyjne

Gazety zagraniczne, pisząc o

TELEGRAMY

„Kurjer Litewski“.

Telegramy Ag. Petersburskiej).

Z dnia 14 (27) sierpnia.

ZAPRZEŻENIE.

Petersburg. Biuro Informacyjne

REPRESJE PRASOWE.

BANK WŁOŚCIANSKI.

Petersburg. W celu dalszej

DO BIEGUNIA POŁOŃNEGO.

Archański. Okręt „Swiaty Foka“

DROŻYŻNA W NIEMCZECH.

Berlin. Drożyzna artykułów

Marsylja. U drzwi domu,

W MONGOLJI.

Kaszgacz. W nocy z dnia 7 (20)

Kaszgacz. Za miastem miała

Kuldża. W okręgu Urmiejskim

Kuldża. Kurs pieniędzy

Przypominamy Sz. Prenume-

Statut muzeum w Rapperswylu.

Podczas zjazdu Rady muzealnej,

Mec. Tarnawski przedstawił

członków. Rada ma sobie powierzony

Rada wybiera z pośród siebie

Urzędników muzealnych: dyrekto-

Do zmiany statutu potrzeba

Dalej są zmiany co do jednej z

Osobny paragraf wprowadza

Nowością w statucie jest

Na miesiąc przed zjazdem

Na szerokim świecie.

Choroba cesarza Wilhelma.

Przeciwko drożyznie. Partja

Zgon dyrektora Burgu. W

Jako publicysta teatralny i

Berger napisał: tragedję „Onone“

GIEŁDA.

Tel. Handl. Ag. Pet.

Nastroj dla lokacyjnych staly

wzroslo do 107,100,000,000 dolarów,

Zapiski literackie.

„Przeгляд Powszechny“. Ku

W słowie wstepnem sprawa

„Slinks“ w zeszytach VII

Postać niepospolita Wielkiego

OFIARY

Złożone w Administracji „Kurjera

Zamiast depozytu na służbę

Zamiast depozytu na służbę

Zamiast depozytu na służbę

Zamiast depozytu na służbę

Zamiast depozytu na służbę

Zamiast depozytu na służbę

Zamiast depozytu na służbę

Zamiast depozytu na służbę

Zamiast depozytu na służbę

Zamiast depozytu na służbę

Najważniejsze wiadomości.

Szczegóły w tekście.

Gimnazjum polskiemu in

Drożyzna w Niemczech

Wojska mongolskie zdobyły

4 1/2% oblig. miejsk. Tow. kred.

4 1/2% listy zastaw. B-ków

Akcje banków ziemskich:

Akcje różnych przedsiębiorstw:

CENY ZBOŻA.

Doniesienia telegraficzne

Berlin, 14 VIII (w mark. za 1000 kilo)

Peterburg, 14 VIII Kałaznikow.

Pasienica rosyjska 130 zł.

Owies zamoskiewny „piarod“

4 1/2% listy zast. Wil. Ban. Ziem.

Akcje Wil. Banku Ziemsk.

PIXAVON

do pielęgnowania włosów.

Na podstawach naukowych

rzeczywiście najlepsza

254256

KWIATOWA WODA KOŁOŃSKA

PERFUMY I MYDŁO.

NAPOLEONA

SZCZURY

w m. Rawie, — gubernia

